

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Clericis Peregrinis. Titvlvs XXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

gamis a non liceat dispensari, licet in veritate digami non existant, non propter sacramenti defectum, sed propter adfectum intentionis b cum opere subsecuto.

CAP. V.

Qui contraxit cum virgine, licet prius ab alio fuerit desponsata, digamus non censetur.

Idem Metens. Episcopo.

Debitum pastoralis officii: e [1 & infra.] F. t. ita duximus respondendum, quod cum duo sint in conjugio, videlicet consensus animorum, & commixtio corporum, quorum alterum significat charitatem, quae consistit in Spiritu inrer Deum & iustam animam, ad quod pertinet illud quod dicit Apostolus: Qui adheret Deo, unus Spiritus est cum eo: reliquum vero designat conformitatem, quae consistit in carne inrer Christum & ecclesiam, ad quod pertinet illud quod Evangelista testatur, verbum caro factum est, & habitavit in nobis: profecto conjugium d illud, quod non est commixtione corporum consummatum, non pertinet ad illud conjugium designandum, quod inter Christum & ecclesiam per incarnationis mysterium est contractum, juxta quod Paulus exponens illud quod dixerat protoplastus: Hoc unum os ex ossibus meis, & caro de carne mea: & propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adheret uxori suae, & erunt duo in carne una: statim subiungit, hoc autem dico magnum sacramentum in Christo & ecclesia. Cum ergo propter sacramenti defectum inhiberetur sit, ne digamus, aut maritus viduae praesumat ad sacros ordines promoveri, quoniam nec illa est unita unicus, nec iste unus unicus: profecto ubi deficit inter huiusmodi conjuges commixtio corporum, non deest huiusmodi signaculum sacramenti. Vnde is, qui mulierem ab alio viro ductam, sed minime cognitam duxit uxorem: quia nec ipse carnem suam dividit in plures: propter hoc impediri non debet, quin possit ad sacerdotium promoveri.

[1 Secundus autem tua dubitationis articulus continebat, an si qui mulierem ab alio viro traditam, sed nondum cognitam maritaliter sibi copularit, valeat ad sacerdotium promoveri. Licet autem n, qui ab alio viro relictam duxit in conjugem, sive cognita fuerit ab illo, sive incognita manserit, videatur duxisse viduam in uxorem, ut ipse cuius vir erat mortuus, quando duxit eandem: sicut & ille digamus esse videtur, qui cum duabus legitime contraxit uxoris, sive neutram, sive alteram tantum cognovit, postquam exiit duarum uxorum. Nos autem.]

CAP. VI.

Qui priores habuit concubinas, ex eo digamus non est.

Idem Lugdunens. e Archiepiscopo Apostol. sidi legato.

Quia citra f minima: g & infra. Sanè postulasti per sed. Apost. edoceri, si Presbyteri plures h concubinas habentes, bigami censentur. Ad quod duximus respondendum, quod cum irregularitatem non incurrerit digamiae, cum eis tanquam simplici fornicatione notatis, quoad executionem sacerdotalis officii poterit dispensare.

a Hoc tanquam, non est expressum veritatis, sed similitudinarium: juxta illud. Existu tanquam ad latroem. b vide leg. si in emptione. D. de minor. l. si equo. de leg. secund. c Quae hic de sunt, recipies in cap. 4. de baptismo, & cap. 2. eodem titul. in 3. compilatione. i. Corinth. 6. Ioann. 1. d Vide Magist. Sentent. & ibi Dist. lib. 4. distinctione 27. Genes. 2. Ephes. 5. e Idem D. Archidia. Ludun. A. S. L. f Cap. unie. eod. tit. in 4. comp. g al. matrimonium. h In uno vetustissimo exemplari, ita: Plures successit. i. ad Timoth. 3.

CAP. VII.

Subdiaconus qui cura vidua contraxit, & eam cognovit, digamia poenam incurrit, licet digamus non sit.

Idem.

A Nobis fuit: & infra. Ille autem, qui in Subdiaconatus ordine constitutus factus tantum (quia de iure non potuit) duxit viduam in uxorem, profecto digamus non existit: sed nec vidua potest in veritate dici maritus, cum inter ipsum & illam non fuerit vinculum maritalitatis contractum: cum eo tamen contra doctrinam Apostoli tanquam cum marito viduae dispensare non licet, non propter sacramenti defectum, sed adfectum intentionis cum opere subsecuto.

DE CLERICIS PEREGRINIS.

TITULVS XXII.

CAP. I.

Ultramarinis & valde remoti ordinationem suam probare debent per quinque Episcoporum sigilla.

Alexander III. a Cenoman. Episcopo.

Tua b nos duxit fraternitas consulendos, quid sit agendum de clericis, qui in remotis regionibus ordinati, literas eorum ostendunt, a quibus sibi proponunt manus impositas: & utrum Episcoporum sigilla sint, quae representant, incertum existit. Tu igitur consultationi respondemus, tutius esse ut in his statuta Patrum veterum observentur, quam novum aliquid statuatur: statutum autem est de transmarinis, ut ad minus quinque Episcoporum super ordinatione sua testimonio muniantur: quod in aliis (si similiter e sunt incogniti) credimus observandum: ita tamen ut in suspensione aliquanto tempore habeantur, in quibus plenius de actibus instruantur ipsorum: sed & de inferioribus ordinibus inquiri oportet, quia possent contingere, ut aliquibus praetermissis saltum fecissent. His autem peractis, si digni inventi fuerint, circa eos poterit dispensari.

CAP. II.

Clericus peregrinus, qui iurat se ordinatum, nisi aliter probet, in illo ordine non suscipietur, nec ad superiores promovebitur.

Innocentius III. Constantinop. Patriarcha.

In quatuor [d & infra.] Vtrum clericos ad te sine suorum ordinatorum literis venientes, & offerentes iuramentum, quod sint in quovis ecclesiasticorum ordinum constituti, debes ad superiores ordines promovere: Inquisitioni t. r. quod nisi de ipsorum ordinatione canonica, per idonea tibi constituerit argumenta, eos nec in illis suscipere, nec ad majores debes ordines promovere, praesertim antequam conversatio eorum fuerit adprobata.

CAP. III.

Peregrinus de cuius ordinatione unum consistat, non permittitur celebrare in publico, sed in occulto sit.

Idem Patriarcha Hierosolymitano.

Tua fraternitatis: e [1 & infra.] Vtrum clericos, quia ad partes Hierosol. sine commendatitiis literis ve-

a In multis Alexandr. IV. sed falsa est inscriptio. nam cum hac compilatio facta est, nondum erat Alexander quartus. b Cap. unie. eodem titul. in prima compilatione. & habetur integrum post concil. Lateranens. sub Alexandro tertio, part. 26. capit. 26. c alia, ita: qui simuliter: al. ita, si simuliter fuerit in eo incognitus. d Titulus per scriptus infra cap. liter. 4. de majoritate & obedientia. Ideo hic non adscribo, quod de similibus admonitum volo, vide Cap. 1. eod. tit. in 3. comp. e Cap. 2. eod. tit. in 3. compil.

niunt, permittere debeas celebrare divina. [2 & infra.] Respondemus, quod nisi legitime tibi constiterit, sive per literas, sive per testes, de illorum ordinatione canonica, qui penitus sunt ignoti, non debes ipsos permittere in a tuis plebibus celebrare: sed si forsitan eorum aliqui secretò ex devotione celebrare voluerint, poteris sustinere.

[1 Discretio postulavit per sedem Apost. edoceri.]
[2 Cum plerique eorum de quorum canonica ordinatione non constat, statim ut veniunt, presunt non experta licentia celebrare. Nos autem tuam in Domino sollicitudinem commendantes super primo articulo. f. r.]

CAP. IV.

Inferiores prelati sine diacesanorum consensu, in ecclesiis suis peregrinis non possunt instituire.

Honorius III. Regis. Episcopo.

TE nobis proponente didicimus, quod quidam prelati ecclesiarum tuarum jurisdictionis, in ecclesiis sibi commissis sine conscientia tua clericos de alienis Episcopatus c instituire non verentur. Attendentes igitur id eis nulla ratione licere, cum sit honestati contrarium d, & a sanctorum Patrum institutionibus alienum: [1 & infra.] Inquisitioni tue taliter respondemus, quod tibi licet eos exinde remove, nisi aliquos ex dispensatione in eisdem ecclesiis duxeris dimitteandos.

[1 Ad exemplar se. re. Alex. P. P. p. n. auct. Apost. tibi indulgemus, ut si qui clerici de alienis Episcopatus in ecclesiis tuis jurisdictionis sine conscientia & assensu tuo sunt, vel fuerint in posterum instituti.]

DE OFFICIO ARCHIDIAconi.

TITVLVS XXIII.

CAP. I.

Ponit qua spectant ad officium Archidiaconi.

Ex libro Romani ordinis.

VT Archidiaconus e post Episcopum sciat se vicarium esse ejus in omnibus, & omnem curam in clero (tam in urbe positurum, quam eorum, qui per parochias habitare noscuntur) ad se pertinere, sive de eorum conversatione, sive honore f & restauratione ecclesiarum, sive doctrina ecclesiasticorum, vel ceterarum rerum studio: & delinquentium rationem coram Deo redditurus est. Et ut de tertio in tertium annum, si Episcopus non potest, parochiam universam circumeat, & cuncta, quae emendatione indigent, ad vicem sui Episcopi corrigat & emendet.

CAP. II.

Non summat, sed ponit quadam qua spectant ad officium Archidiaconi.

Ex concilio Toletano.

Officium g verò Archidiaconi est Evangelium quando voluerit legere, vel alicui de Diaconis precipere: & quando Episcopus missam canit, ad iussione illius induant se levitæ vestimentis sacris: qualiter cum Pontifice ad missam h procedant: [1 & 7.] Omne ecclesiasticum officium providendo, lectiones aut responsoria in matrice ecclesia dare debet, & auscultare, in tantum ut nullus Evangelium, aut Epistolam, responsoria, vel quamlibet in ecclesia lectionem legat & canter, donec auscultetur ab ipso. Acolythus i quoq; ipse

a Deest dictio, in. b alias, scientia, id est, facultate aut licentia. c alias, parvulus. d vide leg. quod vulgo. ff. de statu hom. & l. si cum dies. 5. de compromisso. ff. de arbit. e Cap. 2. eodem tit. in 1. compilatione. f alias, mere. g Cap. 3. eodem tit. in 1. compilatione. h Vi verbi gratia bini honeste & demisso vultu. i Qui ordo sit Acolythorum in ecclesia tradit Magister Sentent. libr. 4. dist. 24. §. quarto loco.

ordinet, quis eorum candelabra, quis thuribulum deferre, quisve minorum in ecclesia aliqua officia agere debeat.

[1 Omnemq; querimoniam seu causam vel iustitiam Presbyterici vel Diaconorum vel Subdiaconorum ipse debeat deliberatè ordinare. Ideo verò strenuus, providus, cautus, vicem sui Episcopi agens totius Episcopatus curam habeat, &c.]

CAP. III.

Custodia vasorum ecclesie spectat ad Archidiaconum. Gregorius III. Archidiacono Salernitano a.

EA quæ contra: & infra. Scire verò te volumus, quod à te districtè quaesitum sumus, quia vel propria ecclesia, vel ea quæ de diversis ecclesiis similia sunt collecta, non sub omni sollicitudine & fide servantur. Quod si quid ex eis, vel negligentia, vel cuiusquam fraude deperit, tu hoc reatu astringeris, qui per Archidiaconatus ordinem custodie ejusdem ecclesie arctius deputaris.

CAP. IV.

Archidiaconus sine mandato Episcopi, non committit curam animarum, id est, non habet institutionem auctoritatisabilem.

Alexander III. Elen. Archidiacono.

VM satis b sit absurdum: [1 & infra.] Quoniam igitur obtentu alicuius consuetudinis, non debes contra sanctorum Patrum constitutiones venire, & quod ad tuum non spectat officium vindicare. Mandamus ut nemini sine licentia & mandato Episcopi curam presumas committere animarum.

[1 Et a sanctorum Patrum institutionibus alienum, ut Archidiaconus auct. propria debeat cuilibet ecclesiarum curam committere, agrè nemis serimus, quod tu sine mandato Episcopi tuam curam animarum committis.]

CAP. V.

Archidiaconus de iure communi non potest excommunicare.

And. de Barc.

Adem Vigoriensi Episcopo p. c. causa qua.

Archidiacono e non videtur de ecclesiastica institutione licere (nisi auctoritas Episcoporum accesserit) in aliquos sententiam promulgare.

CAP. VI.

Archidiaconus semel in anno (nisi necessitas exigat plus) visitat suam provinciam, id est, parochiam.

Idem Episcopo Conventum. & Abbati Cestrensi.

MAndamus d quatenus prohibeatis Cestrensi Archidiacono, ne ad ecclesias sui Archidiaconatus visitandas, nisi semel in anno accedat. Nisi forte talis causa emerferit, propter quam ipsum oporteat prefatas ecclesias sæpius visitare.

CAP. VII.

Dicit primò quod sit officium Archidiaconi: & in quo per illud relevetur Episcopus. Et secundò dicit Decanos rurales per Episcopum & Archidiaconum eligendos & amovendos, si illum vicei communiter gerant.

Innocentius III.

Ad hæc nos e dicimus f. & infra. Sanè consuluit nos

a Gregorius epistol. 10. libr. 1. Registri & cap. 1. eod. tit. in 1. compilatione. Alias, Salernitano Archiepisc. alter, Archidiacono, aliter, Diacono Salernitano. in alio Episc. al. Archidiacono. Salernitano. Continus. vide lib. 2. epistol. 16. registri, ex qua est apud Gratianum, dist. 74. canon. 8. & lib. 1. epistol. 19. vide dist. 74. can. 2. b Cap. 4. eod. tit. in 1. compilatione. & post concil. Lateranens. sub Alexandro III. part. 26. cap. 2. c al. Archidiaconi cap. 3. eod. tit. in prima compilatione. & habetur post concil. Lateranens. sub Alexandro III. part. 26. cap. 4. d Habetur post concil. Lateranens. sub Alexandro III. part. 2. cap. 11. vide concil. Trident. supr. cit. eod. cap. 1. eod. tit. in 4. compilatione. f in antiquo legitur ad hæc nos Dominus. al. decimus.

